

Scenariusz zajęć w terenie - rajd

autor: mgr Ewa Jerczyńska

Temat : **Wędrujemy po Nadwarciańskim Parku Krajobrazowym**

Trasa : ścieżka przyrodnicza Pyzdry - Białobrzeg

w Nadwarciańskim Parku Krajobrazowym.

Czas trwania – 7 godzin

Cele:

Wiadomości:

uczeń –

- wie, na terenie którego parku się znajduje, zna kategorię przynależności obiektu;
- posiada podstawowe wiadomości na temat chronionych obiektów przyrodniczych, w tym o wybranym parku;
 - zna sposoby wyznaczania kierunków geograficznych różnymi metodami (np. za pomocą kompasu, Słońca i cienia, gnomonu, metod harcerskich);
- zna podstawowe wiadomości na temat mapy i skali;
- potrafi nazwać warstwy (piętra) lasu, opisać podstawowe zbiorowiska roślinne typu: las, łąka , pole;
- potrafi rozróżnić podstawowe gatunki drzew.

Umiejętności:

uczeń

- wyznacza kierunki geograficzne;
- posługuje się mapą i planem;
- orientuje mapę;
- oblicza odległość rzeczywistą na podstawie mapy i skali;
- analizuje gatunki roślin na danym siedlisku i na podstawie tego określa, jakie to zbiorowisko;
- obserwuje i potrafi zaklasyfikować gatunki roślin i zwierząt do poszczególnych warstw lasu;
- posługuje się kluczami do rozpoznawania gatunków roślin i zwierząt;
 - uważnie obserwuje i samodzielnie wyciąga wnioski;

Postawy

Uczeń

- rozumie potrzebę ochrony naturalnego środowiska i potrafi włączyć się w realizację tego zadania;
 - potrafi korzystać z aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu
- i rozumie , że jest to element zdrowego stylu życia;
 - współpracuje w grupie i wypełnia swoją rolę;
- jest odpowiedzialny za własne zachowanie;
- potrafi pomóc innym .

Strategie: emocjonalna, problemowa, operacyjna.

Metody:

- zajęcia w terenie,
- obserwacja,
- ćwiczenia ,
- wypełnianie kart pracy.

Formy:

- praca w grupach - przydział ról dla członków grup – lider, sekretarz, sprawozdawca);
- pomoc nauczyciela przy rozwiązywaniu zadań.

Środki dydaktyczne: plan ścieżki przyrodniczej Pyzdry – Białostrzeg, mapa Wielkopolski, kompasy, klucze do oznaczania gatunków roślin i zwierząt, karty pracy, przybory do pisania i rysowania, linijka, lupy, lornetki, aparat fotograficzny, sprzęt turystyczny (plecak, prowiant, sportowy strój, wygodne buty, legitymacja szkolna)

Przebieg zajęć:

Faza przygotowawcza (konieczność zgłoszenia rajdu u kierownika Bazy Turystycznej „Chatka Ornitologa” – 609 440 732)

1. Poinformowanie dzieci o planowanym rajdzie.
2. Przedstawienie informacji rodzicom i uzyskanie od nich pisemnej zgody na udział dziecka w rajdzie.

3. Przedstawienie programu rajdu.
4. Omówienie z dziećmi trasy rajdu, zasad bezpieczeństwa i właściwego przygotowania się do rajdu .
5. Wypełnienie karty wycieczki, ustalenie dodatkowych opiekunów (1opiekun na 10 uczniów, planujemy posługiwać się komunikacją PKS).
6. Zaplanowanie zadań, przygotowanie kart pracy.

Faza realizacyjna

1. Wyjazd z Wrześni - przejazd PKS – em do Pyzdr.
2. Przejście na początek ścieżki przyrodniczej, podział na grupy, losowanie zadań – kart pracy.

Podział ról w grupie, przydział opiekunów.

Wędrówka po ścieżce przyrodniczej, obserwacja przyrody, rozwiązywanie zadań (długość ścieżki około 8 km, czas potrzebne na jej przejście około 2 –2,5 godzin), konsultacje z nauczycielem opiekunem.

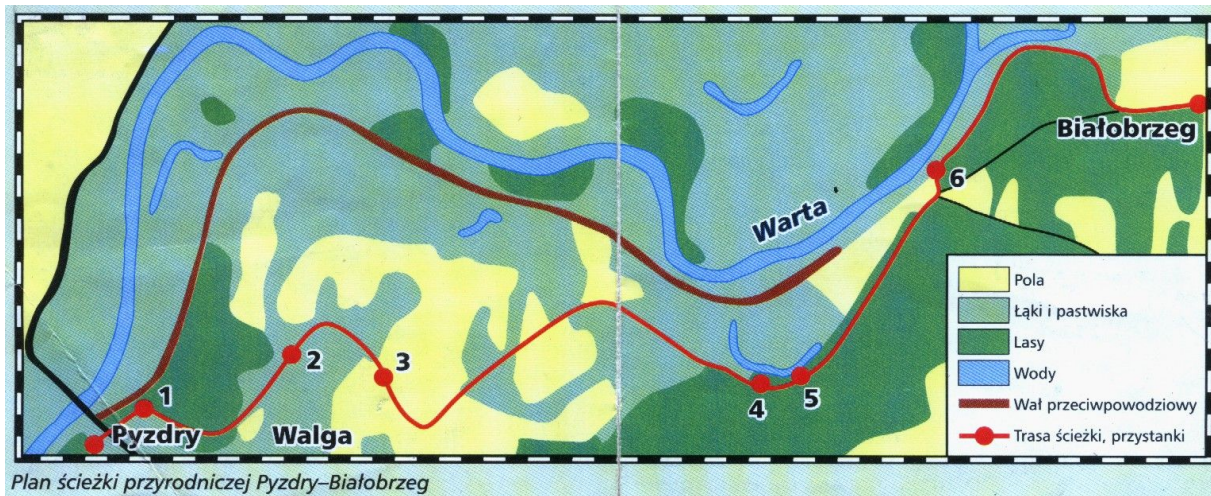
3. Meta: baza turystyczna w Białobrzegu – „Chatka Ornitologa”, piknik.

Faza podsumowująca

1. Prezentacja zadań przez sprawozdawców poszczególnych grup, omówienie wyników obserwacji i wrażeń z trasy.
2. Podsumowanie wyników pracy grup, ocena aktywności uczniów dokonana przez nauczycieli prowadzących i uczestników rajdu.
3. Zebranie materiałów, które posłużą jako dokumentacja pracy uczniów, pomoce dydaktyczne, elementy gazetki klasowej.
4. Powrót do Pyzdr (czerwonym szlakiem, odległość około 8 km, potrzebny czas na przemarsz 2- 2,5 godzin), a następnie do Wrześni.

Wędrujemy po Nadwarciańskim Parku Krajobrazowym na ścieżce przyrodniczej Pyzdry - Białobrzeg

Najlepiej poznajemy przyrodę **obserwując** ją.
W czasie naszej wędrowki obserwuj więc uważnie,
pomogą ci w tym kolejne zadania.

Karta pracy

Grupa I

Na mapie **Wielkopolski** znajdź park w którym się znajdujemy.

Jest to

Park Krajobrazowy to obszar o szczególnych walorach przyrodniczych i estetyczno – krajobrazowych podlegający ochronie prawnej. Na terenach parku krajobrazowego prowadzona jest działalność gospodarcza, to znaczy grunty rolne, leśne i inne nieruchomości są użytkowane. Wszelkie formy gospodarowania poddane są jednak pewnym ograniczeniom, aby zapewnić zachowanie wartości przyrodniczych i krajobrazowych parku.

Na terenie Wielkopolski jest 12 Parków Krajobrazowych (2000r), w całej Polsce - 117 (1998r).

Nadwarciański Park Krajobrazowy – powstał w 1995 roku.

Został utworzony w celu ochrony środowiska przyrodniczego, swoistych cech krajobrazu doliny Warty i zachowania miejsc lęgowych licznych ptaków, szczególnie wodno - błotnych. Na terenie Parku wytyczono ścieżkę przyrodniczą.

Odszukaj na mapie:

a) punkt wyjścia na ścieżkę

Start.....

b) punkt końcowy ścieżki

Metę.....

Na podstawie mapy oblicz odległość z Pyzdr do Białostrzegu.

Skala mapy w oryginale wynosi **1 :75 000**

Za pomocą kompasu wyznacz kierunki geograficzne.

Zorientuj w terenie załączoną mapę i określ kierunek marszu.

Karta pracy

Grupa II

Posługując się planem ścieżki przyrodniczej (ze strony tytułowej) i dokładnie obserwując trasę wędrowki, opisz krótko punkty przystankowe (zbiorowiska roślinne, formy terenu). Spróbuj nadać tym miejscom nazwy pochodzące od najbardziej charakterystycznych cech tych miejsc (mile widziane rysunki, interesujące okazy – zbierając je, **pamiętaj: jesteśmy na terenie chronionym, na którym obowiązują określone zasady zachowania i postępowania!**):

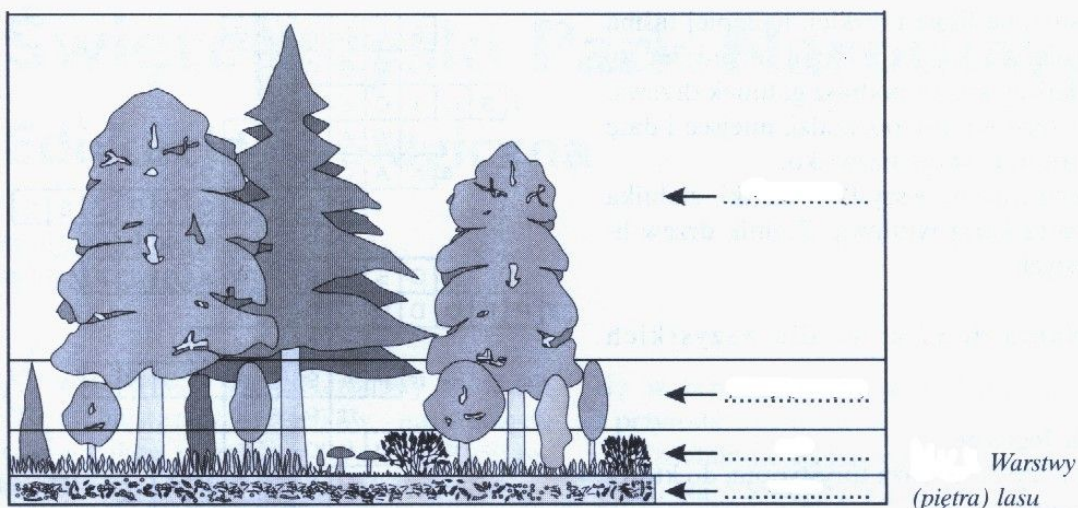
1.
.....
.....
.....
2.
.....
.....
.....
3.
.....
.....
.....
4.
.....
.....
.....
5.
.....
.....
.....
6.
.....
.....
.....

Karta pracy

Grupa III

Podpisz na rysunku warstwy (piętra) lasu.

Obserwując otaczającą przyrodę, wypisz do tabeli po kilka przykładów roślin i zwierząt występujących w poszczególnych warstwach lasu.

Rośliny			
Korony drzew	podszyt	runo	ściółka

Zwierzęta			
Korony drzew	Podszyt	Runo	Ściółka

Karta pracy**Grupa IV**

Za pomocą załączonego klucza do oznaczania drzew, rozpoznaj napotkane gatunki drzew. Zbierz liście drzew (nie zrywaj ich), aby pokazać innym i zrobić z nich zielnik. Wypisz rozpoznane gatunki drzew:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

Instrukcja wykonania zielnika:

1. Liście zbieraj, a nie zrywaj żywych z drzewa !
2. Zbieraj liście nie uszkodzone, średniej wielkości (aby się zmieściły na kartce z małego bloku rys.).
3. Oznaczaj liście za pomocą klucza do oznaczania drzew.
 4. Wkładaj liście w gazety, podpisuj je od razu na gazecie, aby nie zapomnieć jaki to gatunek.
5. Zapisz gdzie i kiedy liście zostały zebrane.
 6. Po powrocie do domu wysusz liście. Umieść gazety z liśćmi w ciepłym przewiewnym miejscu ,dodatkowo przyciskając je plikiem makulatury. Codziennie przekładaj liście w gazetach , aż do całkowitego wyschnięcia . Jeżeli gazety są wilgotne to zmień je.
7. Wysuszone liście przyklej, najlepiej taśmą klejącą, do kartek z bloku technicznego. Na każdej kartce podpisz gatunek drzewa, z którego ten liść pochodzi, miejsce i datę zbioru oraz swoje nazwisko. Podpisy wykonaj estetycznie.
8. Zepnij razem wszystkie kartki zielnika i opatrz kartą tytułową:

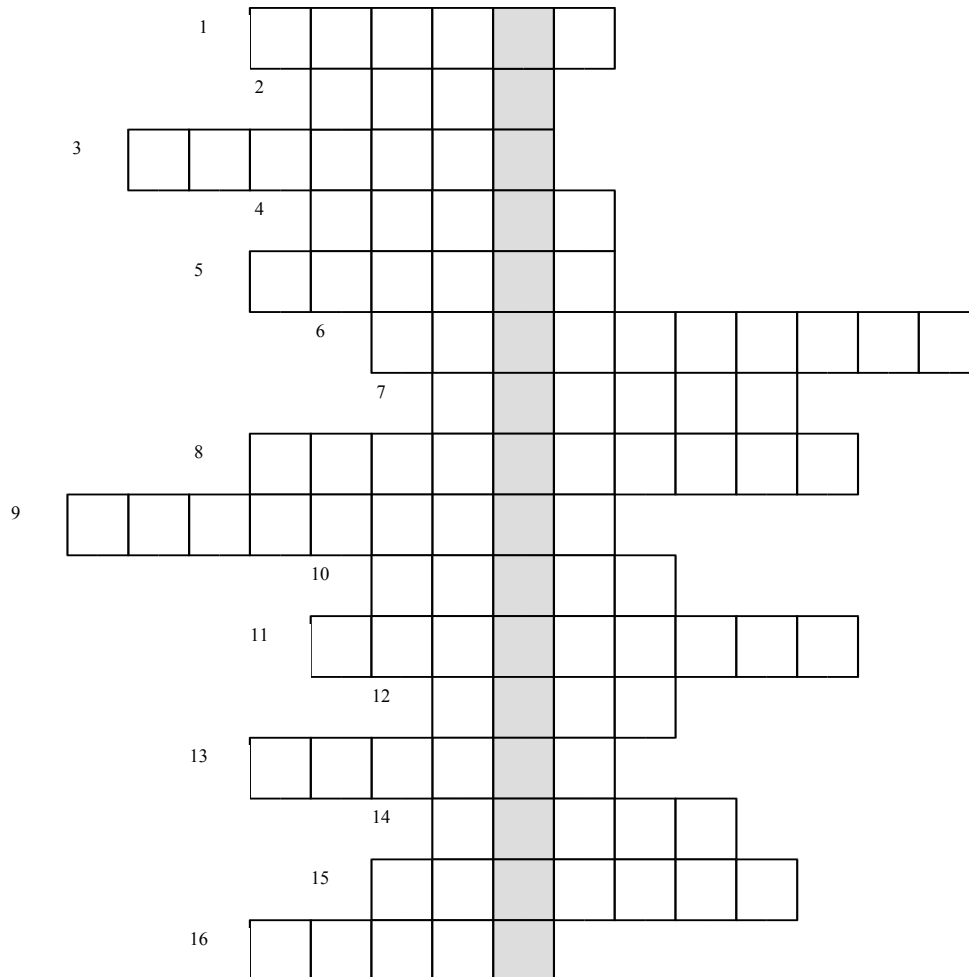
Zielnik drzew liściastych

Karta pracy

Zadania dodatkowe dla wszystkich grup

Jak nazywa się baza turystyczna, do której zmierzamy?

Odpowiedź na to pytanie znajdziesz w rozwiązaniu krzyżówki

1. Gwiazda położona najbliżej Ziemi.
2. Bardzo mała roślina występująca w skupiskach , w runie leśnym (spotkałeś ją podczas rajdu, np. na zwalonych pniach) – nie porost.
3. Najniższa warstwa lasu składająca się m. in. ze szczątków roślinnych i zwierzęcych.
4. Rzeka, która przepływa przez Park, po którym wędrujemy.
5. Ptak, który jest symbolem Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego.
6. Miejscowość, w której znajduje się baza turystyczna, będąca celem naszej wędrowki.
7. Wojewódzkie miasto nad Wartą.
8. Najważniejszy i najlepszy sposób poznawania przyrody.

9. Pierwsze ogniwo w łańcuchu pokarmowym, organizm samożywny (np. : drzewo, roślina kwiatowa, trawa)
10. Drzewo, którego liście drżą nawet wtedy, gdy nie wieje wiatr.
11. Bezdrzewne obszary porośnięte trawami – tu wypasa się zwierzęta.
12. Obszar przekształcony przez człowieka , na którym uprawiane są np. : ziemniaki, pszenica, buraki.
13. Przyrząd służący do wyznaczania kierunków w terenie, kompas.
14. Gatunek drzewa iglastego, główny składnik borów w Nadwarciańskim Parku Krajobrazowym, a także w północnej i środkowej Polsce.
15. Objasnienia do mapy, m. in. znaków topograficznych.
16. Naturalne wzniesienie, usypane z piasku przez wiatr, występujące głównie nad morzem, ale mogłeś je także spotkać w czasie wędrowki po Nadwarciańskim Parku Krajobrazowym.

Zadanie specjalne dla spostrzegawczych

Po dotarciu do bazy turystycznej , poszukaj informacji na temat następnej po Słońcu gwiazdy leżącej najbliżej Ziemi.

Jak nazywa się ta gwiazda ?.....

Jak daleko znajduje się od Ziemi ?

Zadanie : Jak należy zachować się w parku krajobrazowym ?

Opracuj zasady zachowania się na terenie parku - **Kodeks ekologa.**